

27 RAPLA-JÄRVAKANDI-KERGU KM 39,29-40,94 KERGLIIKLUSTEE VALGUSTUS

TÖÖ NR P23083, PÕHIPROJEKT

KAISMA KÜLA, PÕHJA-PÄRNUMAA VALD,
PÄRNU MAAKOND

SELETUSKIRI

NB! Kinnismälestis Kergu õigeusu
kirik (id 8402853);
Kinnismälestis Kergu õigeusu kiriku
piirdemüür (id 16647)

Tellija:

Põhja-Pärnumaa Vallavalitsus
Pärnu-Paide mnt 2,
87701, Vändra alev, Põhja-Pärnumaa
tel +372 443 0330
e-post vald@pparnumaa.ee

Töövõtja:

OÜ Reaalprojekt
Tallinna 45, 71008 Viljandi
reg.nr:10765904
tel 6081100
e-post: reaalprojekt@reaalprojekt.ee

Tallinn 10.2023

SELETUSKIRJA SISUKORD

SELETUSKIRJA SISUKORD.....	2
1 ÜLDOSA	3
1.1 Projekti koostamise eesmärk ja alused	3
1.2 Kasutatud õigusaktide, standardite ja juhendite loetelu	3
2 PROJEKTLAHENDUSED	5
2.1 Üldist	5
2.2 Välisvalgustus	5
2.2.1 Valgustusklasside valik	5
2.2.2 Valgustite valik	5
2.2.3 Välisvalgustuse juhtimine	6
2.2.4 Valgustid	6
2.2.5 Valgustipostid.....	7
2.2.6 Kaablid	7
2.2.7 Maandus ja maandamine	9
3 E HITUSTÖÖDE TEOSTAMINE	10
3.1 Ehitustööde läbiviimine.....	10
3.1.1 Kvaliteedi- ja kontrollinõuded ehitajale	10
3.1.2 Tööde teostamisel.....	10
3.2 Keskkonnakaitse aspektid	10
3.3 Muinsuskaitse.....	11

1 ÜLDOSA

1.1 Projekti koostamise eesmärk ja alused

Käesolev projekt on koostatud vastavalt Põhja-Pärnumaa Vallavalitsuse tellimusele. Projekteeritud ala asub Pärnu maakonnas, Põhja-Pärnumaa vallas, Kaisma külas. Kohaliku omavalitsuse tellimisel ehitatud teevalgustus jääb Põhja-Pärnumaa Vallavalitsuse omandiks ja hooldamisele.

Käesoleva projektiga on lahendatud 27 Rapla-Järvakandi-Kergu km 39,29-40,94 maantega paralleelselt kulgeva, Kergu ja Kaisma külasid ühendava kergliiklustee valgustus.

Projekti koostamisel on arvestatud järgmiste alusdokumentidega:

1. Reaalprojekt OÜ geodeetiline alusplaan, töö nr G23126, 09.2023.a.; Geodeetilise uuringu koordinaadid on L-Est 97 süsteemis ja kõrgused EH2000 süsteemis;
2. Hankedokumentidega, hanke viitenumber 266961 „Teevalgustuse projekti koostamine“, Hankija: Põhja-Pärnumaa Vallavalitsus;
3. Transpordiameti poolt väljastatud dokument „Nõuded teevalgustuse projekti koostamisele riigitee 27 Rapla-Järvakandi-Kergu teemaal ja tee kaitsevööndis“;
4. Transpordiameti poolt tehtud valgusarvutusega (Hankedokumentide osa);
5. Elfi Elekter Oü poolt esitatud piirkonna joonis ja fotod Peebu TV (kergu) kilbist.

1.2 Kasutatud õigusaktide, standardite ja juhendite loetelu

Projekteerimisel on lähtutud järgmistest projekti koostamise ajal Eestis kehtivatest õigusaktidest, standarditest, normidest, instruktsioonidest ja seadustest:

1. Ehitusseadustik;
2. Tee projekteerimise normid (MTM 05.08.2015.a. määrus nr 106);
3. EVS 843:2016 Linnatänavad;
4. EVS 932:2017 Ehitusprojekt;
5. Nõuded tehnovõrkude ja –rajatiste teemaale paigaldamise kavandamisel (MA 2016-010);
6. EVS-EN 12665:2018 Valgus ja valgustus. Põhioskussõnad ja valgustusnõuete valiku alused;
7. CEN/TR 13201-1:2014 Teevalgustus. Osa 1: Valgustusklasside valiku juhised.
8. EVS-EN 13201-2:2015 Teevalgustus. Osa 2: Teostusnõuded.
9. EVS-EN 13201-3:2015 Teevalgustus. Osa 3: Toimivuse arvutamine.
10. EVS-EN 13201-4:2015 Teevalgustus. Osa 4: Valgusliku toimivuse mõõtemetodid.

11. EVS-EN 13201-5:2015 Teevalgustus. Osa 5: Energiatõhususnäitajad.
12. EVS-HD 60364-4-41:2017 Madalpingelised elektripaigaldised. Osa 4-41: Kaitseviisid. Kaitse elektrilöögi eest.
13. EVS-HD 60364-4-42:2011 Ehitiste elektripaigaldised. Osa 4-42: Kaitseviisid. Kaitse kuumustoime eest.
14. EVS-HD 60364-4-43:2010 Ehitiste elektripaigaldised. Osa 4-43: Kaitseviisid. Liigvoolukaitse.
15. EVS-HD 60364-5-51:2009 Ehitiste elektripaigaldised. Osa 5-51: Elektriseadmete valik ja paigaldamine. Üldjuhised.
16. EVS-HD 60364-5-52:2011 Madalpingelised elektripaigaldised. Osa 5-52: Elektriseadmete valik ja paigaldamine. Juhistikud.
17. EVS-HD 60364-7-714:2012 Madalpingelised elektripaigaldised. Osa 7-714: Nõuded elektripaigaldistele ja -paikadele. Välisvalgustuspaigaldised.
18. EVS-HD 60364-5-54:2011 Madalpingelised elektripaigaldised. Osa 5-54: Elektriseadmete valik ja paigaldamine. Maandamine ja kaitsejuhid.
19. Elektrilevi OÜ 0,4-20 kV võrgustandard.
20. EVS-EN 40-5:2002 Tänavavalgustuspostid. Osa 5: Nõuded terasest tänavavalgustus postidele;
21. EVS-EN 14991:2007 Betoonvalmistooted. Vundamendielemendid;
22. EVS-EN 60598-1:2021 Valgustid . Osa 1: Üldnõuded ja katsetused;
23. EVS-EN 60598-2-3:2003 Valgustid. Osa 2-3: Erinõuded. Valgustid teede ja tänavate valgustamiseks;
24. EVS-EN 62722-2-1:2016 Valgustuse toimivusnäitajad. Osa 2-1: Erinõuded leedvalgustitele;
25. Seadme ohutuse seadus;
26. Muinsuskaitse seadus, RT I, 19.03.2019, 13;
27. Põhja-Pärnumaa valla kaevetööde eeskiri, Põhja-Pärnumaa Vallavolikogu määrus nr 14, vastu võetud 21.08.2019.a.;
28. Põhja-Pärnumaa valla jäätmehoolduseeskiri, Põhja-Pärnumaa Vallavolikogu määrus nr 63, vastu võetud 19.12.2018.a.;
29. Telia Eesti AS juhendid (tüüpsituatsioonid kaevetöödel ja võimalikud kaitsemeetmed).

2 PROJEKTLAHENDUSED

2.1 Üldist

Kaevetööde teostamiseks tehnovõrkude kaitsevööndis tuleb sellest eelnevalt teavitada tehnovõrgu valdajat ning vajadusel võtta temalt selleks täiendav tööde luba. Vajadusel tuleb koostöös kommunikatsioonivaldajaga täiendavalt märkida välja kõik töötsooni jäävad maa-alused kommunikatsioonid. Töid kaablikaitsetsoonis tuleb teha käsitsi või väike-mehhanismidega. Töövõtja peab enne tööde algust veenduma, et ta ei kahjustaks ühtegi olemasolevat rajatist ja kommunikatsiooni. Rajatiste, kommunikatsioonide rikkumise korral peab Töövõtja heastama ja taastama olemasoleva olukorra ja katma kõik sellega seotud kulutused ja ametkondade nõuded.

2.2 Välisvalgustus

2.2.1 Valgustusklasside valik

Valgustusklasside aluseks on võetud CEN/TR 13201-1:2014 Teevalgustus. Osa 1: Valgustusklasside valiku juhised. Valgustusklasside valik on toodud projekti lisades.

Vastavalt arvutusele Kergu ja Kaisma külasid ühendava olemasoleva kergliiklustee valgustuse klassiks on P6.

Projektiga on lahendatud ka Kergu Põhikooli vastaste mastide nr 399 - 402 asendamine uute LED-valgustite mastidega. Uute mastide numbrid on 2.1, 2.2, 2.3, 2.4. Uued mastid on ühendatud projekteeritava võrguga. Sõidutee valgustuse klassiks on vastavalt valgustusklasside valiku arvutusele – M5.

Käesolevas projektis on valgustusarvutused teostatud programmiga DIALux Evo ja on esitatud projekti lisades.

2.2.2 Valgustite valik

Projektiga on lahendatud riigitee teemaal ja tee kaitsevööndis asuva kergliiklustee valgustuse projekteerimine eraldiseisva sõiduteed mittepimestava valgustusena.

Kergliiklustee valgustite valikul on lähtutud Transpordiameti poolt teostatud valgusarvutusest ning valgustitele esitatud nõuetest.

Valgusteid võib vahetada ainult samaväärsete või paremate tehniliste näitajatega valgustite vastu kui on teostatud valgusarvutused mis tõestavad valitud valgustite sobivust ja valgustuse vastavust normidele. Asendusvalgustid kooskõlastada Transpordiameti, Tellija ja projekteerijaga.

2.2.3 Välisvalgustuse juhtimine

Valgustite juhtimine on lahendatud kilbipõhiselt. Projekteeritud välisvalgustus on jagatud kahte ossa. Kergu poolne valgusrajatis saab toidet olemasolevast Kergu TV-kilbist, mis asub Kärdi-Joonase kinnistu asuval postil. Kergu TV-kilpi lisada täiendavat kontaktorit ning 3tk * B10A automaatkaitselülitit.

Kaisma poolne projekteeritud valgustuse ahel saab toidet uuest tänavavalgustuse kapist LJS1. LJS1-kapi paigaldada Kultuurimaja välisseina juurde, olemasolevast Kultuurimaja elektrikilbist vahetus läheduses. Kultuurimaja kilpi paigaldada LJS1 toitekaabli kaitsmiseks 3xC40A automaatkaitselülitid, 3tk.

Valgustuse lülitus-jaotusseade varustada hämaralülitiga. Hämaraandur paigaldada sobilikku kohta (kas Kultuurimaja seinale või lähima valgustuse masti tippu). Alates LJS-st vedada kuni andurini H05VV-F 1,5mm² kaabel. Hämarandurilt tulev signaal edastatakse fiidri ees olevasse kontaktoris, mis pingestab valgustusliini.

Kilbina kasutada plastik või metallkestaga kilpi, pingele 3x230/400V, TN-C, sokliga. Kilbile ehitada maandust vastavalt EL-5-03 joonisel toodud eskiisile.

Elektrikilpi jätta varu perspektiivsete juhtimisseadmete paigaldamiseks.

Öine hämmardamine ette nähtud ei ole.

2.2.4 Valgustid

Käesolevas projektis on kasutatud järgmised valgustid:

- Kergliiklustee valgustamiseks on kasutatud Philips UniStreet gen2 Micro BGP281 DN10/730 LED10 7,4W valgustid;
- Sõidutee valgustamiseks (kahel lõigul: Kergu Põhikooli vastas ja riigiteede 58 Aluste-Kergu tee ja 27 Rapla-Järvakandi-Kergu tee ristmikul) on kasutatud Philips UniStreet gen2 Mini BGP282 DM11/730 LED80 51W valgustid. Riigiteede 58 Aluste-Kergu tee ja 27 Rapla-Järvakandi-Kergu tee ristmikul teostada valgustite vahetus olemasolevatel mastidel.

Valgustite asendamisel tarnitavad valgustid peavad vastama järgnevatele nõuetele:

- Valgusti valgusviljakus ehk efektiivsus peab olema peale optilisi ja termilisi kadusid vähemalt 125 lm/W, lambi võimsus peab olema ballasti abil reguleeritav;
- Värvusindeks peab valgusti LED läätsele olema 3000K;
- Valgusti värviedastusindeks peab olema vähemalt CRI 70;
- Kasutada I ohutusklassi LED valgusteid, kuna valgustis kasutatav liigpingepiirik,
- leedmoodul, elektroonika peavad olema ühendatud sama potentsiaali all PE soonega.
- Valgusti tunnus toimivus näitajad peavad olema tagatud töökeskkonna temperatuuril

- -25 kuni + 25 kraadi, külmemas keskkonnas peavad valgustid talitlema, kuid kõrvalekalle toimivus näitajatest on lubatud;
- Valgustid ei tohi tekitada liigset räägust ja peavad vastama standardi EN13201-2:2003 nõuetele;
- Valgustid peavad omama CE, ENEC ja ENEC+ märgist.
- Valgustid peavad omama minimaalselt kaitseklassi IP 65.

Valgustid tarnida koos paigalduskaabliga. Kaablid peavad olema piisavalt pikad, et ulatuksid terviklikult ilma lisäühendusteta valgustist tehnoluugini.

Valgustid paigaldada mastidele horisontaalselt maaga.

2.2.5 Valgustipostid

Kergliiklustee valgustite postidena on kasutatud 5m kõrgusega koonilised tsingitud metallmastid. On kasutatud madalad mastid kuna kergliiklustee asub vahetult sõidutee kõrval. Mastide kõrguse valikul on välditud riigitee liiklejate pimestamist. Mastide sammuks on 40m.

Kõikidesse postidesse on ette nähtud ühenduskomplekt valgusti(-te) kaitseaparatuuri paigaldamiseks, valgusti ja kaablite ühendamiseks ning posti tulevate kaablite jätkamiseks.

Projektiga on lahendatud ka Kergu Põhikooli vastaste mastide nr 399 - 402 demonteerimine (koos tõmmitsatega) ja uute metallmastide 2.1 - 2.4 paigaldamine. Mastidena kasutada 8m, 2,5m konsoolidega maste. Demonteeritavatelt mastidelt tõsta jõulukaunistused uutele mastidele ümber. Iga 8m masti jaoks näha ette lisa kaitse jõulukaunistuse pistikupesa jaoks. Ühendused mastist valgustini teha 1,5mm² paigalduskaabliga.

Jalanditena kasutada RBJ jalandid. Jalandid varustada kaitsekummiga. Valgustimastide jalandite paigaldamisel arvestada teeprojekti kõrgustega.

Jalandi ülemine ots peab jääma 0,1...0,15 m kõrgemale paigalduskoha planeeritud kõrgusest. Postide jalandid paigaldada nii, et posti fikseerimise reguleerimispoldid jalandile oleksid ligipääsetavad asfaltkatet lõhkumata. Jalandi ümber paigaldatav pinnas tuleb tihendada kihthaaval.

Kaablite sisenemised posti teostada viisil, et kaabliavad ei kahjustaks kaabli väliskesta (nt posti läbiviigud katta plastmaterjaliga või kasutada avades spetsiaalseid läbiviigupukse).

2.2.6 Kaablid

Kaablitena on kasutatud AXPB 4G25mm² kaablid. Kõik kaabelliinid paigaldada Ø75mm kaitsetorudes. Kuna olemasoleva kergliiklustee ja erakinnistutel asuvate piirdeaedade (põõsaste) vaheline ala on väga kitsas, siis kaablite paigaldamine on enamasti projekteeritud kinnisel meetodil (suundpuurimisega). Piki 27 Rapla-Järvakandi-Kergu teed võib kaabli panna

0,7-1,0 sügavusele, kuna see on JJT kattele liiga lähedal ja kaevikute rajamisel on suur oht keergliiklustee teekatet kahjustada.

Puurimiseks kasutada Ø100mm 1250N kaitsetorud.

Enamikel juhtudel puurimise trassi pikkus on ~100m kaupa. Puurimise alguses ja lõpus on kavandatud stardi-ja lõpukaevikud. Iga 40m tagant on projekteeritud masti paigaldamine.

Masti paigaldamiseks ja kaabliga ühendamiseks teha vahekaeviku. Vahekaeviku suurus peab olema võimalikult minimaalne.

Suundpuurimisel arvestada olemasolevate ja projekteeritavate tehnovõrkude rajamissügavustega. Enne puurimist täpsustada olemasolevate tehnovõrkude paiknemissügavused kas lahti kaevamisel või surfimise teel.

Kaevetööde läbiviimisel toetada vajadusel olemasolevat sidekanalisatsiooni ja kaitsta töötavaid kaableid vastavalt Telia Eesti AS tegevusjuhendile „Tüüpsituatsioonid kaevetöödel ja kaitsemeetodid sideehituse säilitamiseks“. Juhend lisatud projekti lisadesse.

Ehitaja peab taastama kaablitrassi pealiskihi, murukatted, teekatete surfimisaukud vastavalt nende endisele kujule.

Üldised nõuded puurimiskaevikutele: stardi- ja lõpp kaevikute laius ja pikkus peab olema piisav töötaja ohutuks liikumiseks kaevise põhjas. Kaablikaeviku laius määratakse vastavalt pinnase varisemismurgale. Piiratud ruumi korral pehmes pinnases tuleb kaevise seinad kindlustada.

Nõuded kaabli kulgemiseks Transpordiameti teemaa-alal

- Ristumisel tugi- või kõrvalmaanteega 1,5m, 1250N / 16kN/m²
- Vähim sügavus teemaal 1,0m, 750N / 8kN/m²
- Vähim sügavus ristumisel kraaviga ning truubi põhjast 1m, 750N / 8kN/m²

Täpsemalt vt „Nõuded tehnovõrkude ja –rajatiste teemaale paigaldamise kavandamisel (MA 2018-015)“

Tänavavalgustuse maakaabli ristumisel ning rööpkulgemisel teiste kommunikatsioonidega tuleb järgida järgneva nõudeid:

Tehnorajatis	Rõhtvahekaugus rööpkulgemisel, m	Püstvahekaugus ristumisel, m
Elektrikaabel	0,1**/0,2-0,5	0,1*/0,3
Kaugküttetorustik	0,5	0,2
Vee- ja kanalisatsioonitoru	1,0	0,3
Drenaaži- ja sadeveekanalisatsioon	1,0	0,3
Gaasitoru	1,0	0,3

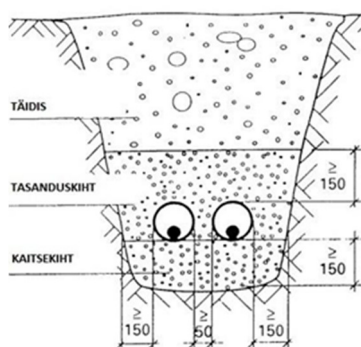
Sidekaabel või –kanalisatsioon	0,25-0,5	0,1*/0,3
--------------------------------	----------	----------

* Mõlemad kaablid on kaitstud katte, kaablikattekiivi või kaitsetoruga.

** Sama kaablivaldaja.

Lahtise kaevamise puhul paigaldada kaabel liivapadjale. Liivapadja minimaalne paksus on 0.1m, kaabel paigutatakse liivapadja keskele. Kui kaevetöid teostatakse liivases pinnases võib liivapadja tegemata jätta. Kaevendi tagasitäide tihendada 0.2 - 0.25 m kihtide kaupa.

Üldreeglina ei tohi mitme soonelise plastkaabli painderaadius olla alla kaabli 12-kordse läbimõõdu. Lõpp-paigaldusel, näiteks üleminekul mastile või jaotlasse, võib ettevaatlikul mitme järgulisel painutamisel painderaadiust 30% võrra vähendada.

Joonis 1 Kujutatud kaablitrassi paigaldamise tüüplõiget

2.2.7 Maandus ja maandamine

LJS1-kilbi ja valgustuse postide maanduse eskiisid on toodud joonisel P23083_PP_EL-5-03_maandus.

Elektrilöögivastane kaitse otsepuute eest (põhikaitse) tagatakse elektriseadmete kasutamisega, mille pingestatud osad on kaetud vähemalt põhiisolatsiooniga ja/või mille katete ja ümbriste kaitseaste on vähemalt IPXXB või IP2X.

Välisvalgustuse kaabelliini PEN juhile ehitada kordusmaandus. Lubatav puutepinge 0,4 kV võrgus ühefaasilisel maaühendusel ≤ 50 V tagatakse toite automaatse kiire väljalülitamisega 5s jooksul.

Valgustustimastides on maanduspaigaldise ehitamiseks on projektis arvestatud üks (L= 1,5 m, Ø16 mm) vertikaalmaandur ja arvestuslikult 10 m maandurit maapinda (Cu Ø25 mm).

Kõikides mastides on ette nähtud olemasoleva PEN-juhtme ühendamise metallmasti selleks ette nähtud maanduse klemmiga.

3 EHITUSTÖÖDE TEOSTAMINE

3.1 Ehitustööde läbiviimine

3.1.1 Kvaliteedi- ja kontrollinõuded ehitajale

Tööd teostada vastavalt kehtivatele normatiividele ja Ehitusseadustikule ja sellega seonduvad õigusaktidele. Rangelt järgida töötervishoiu, tööohutus ja elektriohutussnõudeid juhindudes “Töötervishoiu ja tööohutuse seadusest”.

Elektritööde teostaja peab vastama Ehitusseadustikust ja Seadme ohutuse seadusest tulenevatele nõuetele ja olema registreeritud Majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumi majandustegevuse registris (MTR) tegevusala „Elektritööd“ valdkonnas.

3.1.2 Tööde teostamisel

Enne ehituse algust tuleb koostada riigitee ehitusaegse liikluskorralduse projekt ja kooskõlastada Transpordiametiga.

Töö tegija peab arvestama trassivaldajate kooskõlastuse tingimustega. Enne tööde algust tuleb Tellija esindajaga ja piirkonna meistriga üle vaadata objekti täpne asukoht ja kokku leppida tööde tegemise ajagraafik. Töö tegija peab ehitustööde ajal pidama ehituspäevikut. Elektrikatkestused ja muud elektritööd ning sellega seonduvad mitteelektritööd kooskõlastada piirkonna varahalduriga.

Enne ehitustööde algust on ehitajal kohustus võtta ühendust maaomanikega ja tööde piirkonnas olevate rajatiste valdajatega, teatama ehitustööde aja ning arvestama maaomanike ja rajatiste valdajate tingimuste ja nõudmistega.

3.2 Keskkonnakaitse aspektid

Ehitusperioodil vastutab töövõtja ka keskkonnakaitse (oma ehitustegevuse ja muu sellest tuleneva piires) eest ehitusobjektil ja selle kõrval oleval alal vastavalt Eesti Vabariigis kehtivatele seadustele ja nõuetele ning Tellija poolsetele juhistele.

Mõnedes kohtades tööde maa-alal on vajalik võsa likvideerimist ja okste kärpimist.

Vastavalt Hankedokumentidele lisatud Hankija kinnitusele dendroloogilise uuringu koostamine antud objekti puhul pole vajalik.

Ehitaja peab aga teavitama enne tööde algust okste kärpimise vajadusest võsa omanikku. Võsa omanikele tuleb seletada, et võsa kasvab riigiomandis oleval transpordimaal ja raiumine on vajalik kergliiklustee valgustuse ehitamise raames.

Aluste-Kergu tee ja Rapla-Järvakandi-Kergu tee ristmikul, 380 ja 381 mastide vahel tuleb likvideerida võsa, umbes 2m² mahus. Põhjuseks on olemasoleva liiklusringi nähtavuse parandamine ja projekteeritava tänavavalgustuse kaabli paigaldamine.

Kõik ehitustööd tuleb teostada järgides kehtestatud keskkonnakaitse nõudeid.

Ehitusel tekkivad jäätmed käideldakse vastavalt Põhja-Pärnumaa Vallavolikogu jäätmehoolduseeskirjale, Põhja-Pärnumaa Vallavolikogu määrus nr 63, vastu võetud 19.12.2018.a.

Täitematerjalide, mulla ja pinnase ladustamiskohad kooskõlastatakse kohaliku omavalitsusega.

3.3 Muinsuskaitse

Vastavalt Maa-ameti kitsenduste kaardile Kergu külas paiknevad järgmised kinnismälestised:

- Kergu õigeusu kirik (id 8402853);
- Kergu õigeusu kiriku piirdemüür (id 16647)

Muinsuskaitse objektialad on mäidatud EL-4-02 asendiplaanil leht 3/4 viirutusega.

Puurimisel tagada muinsuskaitse all asuvate objektide säilivust.

Tööde teostaja peab enne tööde teostamise algust taotlema Muinsuskaitseametist tööde tegemise loa (MuKS § 52 lg 3; <https://www.muinsuskaitseamet.ee/et/load> - Töödetegemise loa taotluse vorm).

Kaevetöödel tuleb arvestada arheoloogiliste leidude ja arheoloogilise kultuurikihi ilmsikstuleku võimalusega. Muinsuskaitseseadusest tulenevalt (§ 31 lg 1, § 60) on leidja kohustatud tööd katkestama, jätma leiu leiukohta ning teatama sellest Muinsuskaitseametile.